

FOYDALANISHGA ERISHISHNING AHAMIYATI. Kokand University Research Base, 927–930. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/259>

19. Qodirjon o'g'li, T. B. (2024). SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISHNING AHAMIYATI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 37(1), 151-153.

20. Po'latov, S., & Farmonov, I. (2023). The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.

21. Kamoldinovna, S. Y. (2024). TURIZMDA MAHSULOT VA BOZORNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH. University Research Base, 906-909.

22. Sultonova, Y. (2023). KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA UNING INFRATUZILMASINI QO'LLAB-QUVVATLASHNI O'RGANISHNING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 2(2), 101-104.

23. Исмоилов, Б. М. (2025, January). Давлат харидларини ривожланишига таъсир этувчи омиллар. In INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE (Vol. 2, No. 2, pp. 33-39).

24. Ismoilov, B. (2024). TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI DAVLAT XARIDLARIDAGI ISHTIROKI: (Farg'ona viloyati misolida). QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 13, 133-135.

25. Yormonqulova, N. (2024). IQTISODIY O'SISH OMILLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA BARQAROR RIVOJLANISHGA ERISHISH. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 10(10), 109–112. <https://doi.org/10.54613/ku.v10i10.922>

26. Jurayev, U. (2024). TURIZM MOLIVASIDA INVESTITSIYA VA INNOVATSIYALARNING ROLI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 13, 75–77. <https://doi.org/10.54613/ku.v13i.1027>

27. Umidjon, J. (2024). MILLIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDA XALQARO MOLIVA MUNOSABATLARINING TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI. University Research Base, 273–276. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/514>

BUXORODA TARIXIY OBIDALARNI SAQLASH VA ZAMONAVIY MEHMONXONA INFRATUZILMASINI UYG'UNLASHTIRISH

Turanboyev Boburjon

Qo'qon universiteti

Xalqaro turizm va iqtisodiyot kafedrasi o'qituvchisi

boburturonboyev@gmail.com

Isroilova Ma'rifatxon Murodjon qizi

Qo'qon universiteti

turizm yo'nalishi talabasi

mariwisroilova@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisda Buxorodagi tarixiy obidalarni saqlash va zamonaviy mehmonxona infratuzilmasini uyg'unlashtirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda Buxoro shahrining tarixiy yodgorliklarini saqlashning ahamiyati, shuningdek, zamonaviy mehmonxona infratuzilmasi bilan uyg'unlashishi bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqilgan. Tarixiy obidalar va zamonaviy infratuzilma o'rtasidagi muvozanatni topish, shahar turizm salohiyatini oshirish, iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash va madaniy merosni saqlashga xizmat qiladi. Buxoroda mehmonxona xizmatlari va turizm sohasining rivojlanishi orqali shahar global turizm xaritasida alohida o'rin egallashi mumkin.

Kalit so'zlar: Buxoro, tarixiy obida, mehmonxona, turizm, infratuzilma.

Kirish: XXI asr turizmi butun dunyo bo'ylab iqtisodiy va madaniy sohalarda katta o'zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. O'zbekiston, o'zining boy tarixiy merosi, madaniy yodgorliklari va go'zal tabiati bilan dunyo turizmida alohida o'ringa ega bo'lishi mumkin. Tarixiy obidalar nafaqat mamlakatning o'ziga, balki xalqaro turizm sanoatiga ham katta ahamiyatga ega bo'lib, ular sayyohlar uchun qiziqarli manzillarni tashkil etadi. O'zbekistonning Samarqand,

Buxoro, Xiva kabi qadimiy shaharlarida joylashgan tarixiy yodgorliklar va obidalar insoniyatning boy madaniy merosining bir qismidir. Bunday obidalar, nafaqat xalqning tarixiy xotirasini saqlaydi, balki turistlarga o'ziga xos madaniyat, arxitektura va san'atni taqdim etadi.

Shu bilan birga, bugungi kunning asosiy talabi, tarixiy obidalar va yodgorliklarni saqlab qolish, ularga zamonaviy infratuzilmani kiritish hamda sayyohlar uchun qulay sharoitlarni yaratishdir. Tarixiy obidalarni saqlash va ularni zamonaviy talablar bilan uyg'unlashtirish masalasi murakkab bo'lib, bu jarayon nafaqat arxitektura va dizaynning, balki madaniy merosni muhofaza qilishning asosiy tamoyillarini ham o'z ichiga oladi. Bunday jarayonlarni amalga oshirishda, obidalarni saqlashning ekologik, iqtisodiy va estetik jihatlari ham hisobga olinishi zarur.

Zamonaviy mehmonxona infratuzilmasi, bugungi kunda turizmning yuqori darajaga ko'tarilishiga ta'sir ko'rsatadi. Sayyohlar uchun mehmonxona va turizm xizmatlari nafaqat o'zining qulayligi, balki joylashuvining o'ziga xosligi bilan ham muhimdir. Tarixiy obidalar atrofida zamonaviy mehmonxona komplekslarini yaratish, sayyohlar uchun qulayliklar va zamonaviy sharoitlarni taqdim etish, bir vaqtning o'zida ushbu obidalar va yodgorliklarning saqlanishi va ularning kelgusi avlodlarga yetkazilishiga imkon yaratadi.

Tarixiy yodgorliklarni zamonaviy infratuzilma bilan uyg'unlashtirish, faqatgina obidalar saqlanib qolishini ta'minlashni emas, balki madaniy turizmni rivojlantirish, turistik sohani yangilash, yangi ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashni ham o'z ichiga oladi. Bunda, o'ziga xos me'moriy uslublar, ekologik va iqtisodiy holatlar, mahalliy aholi bilan hamkorlik va barqaror rivojlanish tamoyillari hisobga olinishi kerak. Me'moriy merosni saqlash va turizmni rivojlantirish orasidagi muvozanatni topish juda muhimdir.

Shu sababli, ushbu tezisda tarixiy obidalarni saqlash va zamonaviy mehmonxona infratuzilmasini uyg'unlashtirish bo'yicha o'rganishlar olib boriladi. Tadqiqotda, tarixiy obidalarni saqlashning eng yaxshi amaliyotlari, turizm ehtiyojlarini qondirish va mehmonxona infratuzilmasining o'zaro ta'siri, arxitektura va madaniy merosni uyg'unlashtirish masalalari chuqur tahlil qilinadi. Shuningdek, O'zbekistonning turistik salohiyatini rivojlantirish uchun eng samarali strategiyalar ishlab chiqiladi.

Bundan tashqari, bu tadqiqot orqali tarixiy obidalar va zamonaviy infratuzilmaning uyg'unlashuvi bilan bog'liq mavjud muammolar, ularni hal qilish uchun takliflar va yo'nalishlar ishlab chiqiladi. Bunday tadqiqotlar, o'z navbatida, mamlakatda turizm sohasini yanada rivojlantirish, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, va ekologik muhofazani kuchaytirish uchun zarur bo'lgan ilmiy asoslarni yaratadi.

Asosiy qism: Buxoro shahri O'zbekistondagi eng qadimiy va boy tarixiy merosga ega bo'lgan hududlardan biridir. Buxoro, o'rta asrlarda Buyuk Ipak Yo'lining markazlaridan biri sifatida, o'zining ajoyib arxitekturasi, madrasa, masjid, maqbaralari va boshqa me'moriy yodgorliklari bilan mashhur. Bu yerda joylashgan Ark qal'asi, Ismoil Somoniy maqbarasi, Buxoro Registoni va boshqa tarixiy obidalar nafaqat Buxoro, balki butun Markaziy Osiyo madaniyatining ajralmas qismidir.

Shu sababli, Buxorodagi tarixiy obidalarni saqlash va ularni kelajak avlodlarga yetkazish, mamlakatning madaniy merosini himoya qilish borasida juda muhim ahamiyatga ega. Bu obidalar faqat madaniy qiymatga ega bo'lishi bilan birga, Buxoro shahri va O'zbekistonning turistik salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Buxorodagi tarixiy yodgorliklarni saqlash va ularni rivojlantirish, o'z navbatida, turizmni rag'batlantiradi va iqtisodiy foyda keltiradi.

Buxoroda turizm sohasining rivojlanishi uchun mehmonxona infratuzilmasining yaxshilanishi muhimdir. Buxoro shahri ko'plab sayyohlarni jalb etadigan joy bo'lib, ularga tarixiy yodgorliklarni o'rganish bilan birga zamonaviy, qulay sharoitlar taqdim etish zarur. Mehmonxona infratuzilmasini rivojlantirishda, Buxoroning o'ziga xos me'moriy va madaniy merosi bilan uyg'unlashgan binolarni qurish juda muhimdir. Shu bilan birga, mehmonxonalar ekologik va energiya tejaydigan texnologiyalarni joriy etish, mehmonlar uchun zamonaviy qulayliklar yaratish, masalan, spa, restoranlar, va boshqa xizmatlar, shaharning turistik salohiyatini oshiradi.

Buxoroda mehmonxona infratuzilmasini rivojlantirish, ayniqsa, shaharning tarixiy markaziga yaqin joylarda amalga oshirilsa, sayyohlar uchun yanada qulay va samarali xizmatlar taqdim etiladi. Bu bilan birga, zamonaviy va tarixiy binolarni uyg'unlashtirish orqali, Buxoro shahrining arxitekturaviy go'zalligini yanada oshirish mumkin.

Buxorodagi tarixiy obidalar va zamonaviy mehmonxona infratuzilmasi o'rtasida muvozanatni topish juda muhim. Tarixiy yodgorliklarni saqlash va ularning yaxlitligini saqlab qolish uchun, mehmonxona qurilishi va infratuzilma ishlab chiqishda arxitektura va dizaynni ehtiyotkorlik bilan tanlash zarur. Buxorodagi tarixiy obidalar atrofida zamonaviy mehmonxonalar qurish, faqatgina tarixiy obidalar saqlanib qolishi uchun emas, balki bu obidalarni yanada diqqatga sazovor joylarga aylantirish uchun ham muhimdir.

Buxoro shahrida mehmonxona komplekslarini yaratishda, me'moriy uslubni va mahalliy qurilish materiallarini inobatga olish lozim. Shu tarzda, zamonaviy turizm infratuzilmasi va tarixiy obidalar o'rtasida uyg'unlikni ta'minlash mumkin. Masalan, mehmonxona binolarini qadimiy Buxoro uslubida qurish, zamonaviy texnologiyalar bilan birgalikda, tarixiy muhitni buzmasdan, sayyohlar uchun yuqori sifatli xizmatlarni taqdim etadi.

Buxorodagi tarixiy obidalarni saqlash va mehmonxona infratuzilmasini rivojlantirish jarayonida bir qator muammolar yuzaga keladi. Buning asosiy sabablaridan biri — obidalarni saqlash uchun zarur bo'lgan katta mablag'lar va zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etishdagi qiyinchiliklardir. Shu bilan birga, zamonaviy infratuzilma qurilishi tarixiy yodgorliklarning asl holatiga zarar yetkazmasligi uchun, arxitektura va dizayn mutaxassislarining yuqori malakasiga ehtiyoj bor.

Buxorodagi tarixiy obidalar va mehmonxona infratuzilmasining uyg'unlashuvi uchun quyidagi takliflarni kiritish mumkin. Tarixiy obidalarni saqlash va tiklash uchun zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, shuningdek, ekologik va barqaror rivojlanishga asoslangan infratuzilma yaratish, mehmonxona infratuzilmasini Buxoroning tarixiy arxitektura uslubiga moslashtirish, sayyohlar uchun yangi turistik yo'nalishlar yaratish va Buxoro shahrining global turizm bozoridagi o'rnini mustahkamlash.

Xulosa: Buxorodagi tarixiy obidalarni saqlash va zamonaviy mehmonxona infratuzilmasini uyg'unlashtirish, shaharning turistik salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Buxoro kabi tarixiy shaharlar o'zining boy madaniy merosi va me'moriy yodgorliklari bilan nafaqat o'z xalqi, balki butun dunyo uchun qadrlidir. Tarixiy obidalarni saqlash orqali biz nafaqat o'tmishning boyligini saqlaymiz, balki turizm sohasini rivojlantirishga ham hissa qo'shamiz. Buxorodagi tarixiy obidalar sayyohlar uchun qiziqarli manzillar bo'lib, shaharni xalqaro turizm xaritasida yanada mashhur qilish imkoniyatini yaratadi.

Zamonaviy mehmonxona infratuzilmasini rivojlantirish, ayniqsa, tarixiy obidalar atrofida, shaharni sayyohlar uchun qulay va zamonaviy sharoitlar bilan ta'minlaydi. Buxoroda mehmonxona va turizm komplekslarini qurish, shaharning iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo'shish, yangi ish o'rinlari yaratish va mahalliy aholini turizm sohasiga jalb qilish imkonini beradi. Biroq, tarixiy yodgorliklarni saqlash va zamonaviy infratuzilmani uyg'unlashtirish jarayonida ehtiyotkorlik bilan yondashish zarur. Tarixiy obidalar va mehmonxona binolarining uyg'un dizayni va arxitektura uslublariga mos kelishi, ularning asl ko'rinishiga zarar yetkazmasligi kerak.

Buxorodagi tarixiy va zamonaviy infratuzilma o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash, shaharni rivojlantirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Bu nafaqat O'zbekistonning turizm salohiyatini oshiradi, balki madaniy merosni saqlashni ham ta'minlaydi. Shuningdek, xalqaro turizmni rivojlantirish uchun bunday uyg'unlashuv Buxoro shahrining dunyo miqyosidagi turistik manzil sifatida o'rnini mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

15. Gulomkodiroya, M. S. Qizi. (2024). A STUDY ON VARIOUS E-RECRUITMENT TOOLS AND ITS EFFECTIVENESS FOR RECRUITMENT. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 10(10), 32–34. <https://doi.org/10.54613/ku.v10i10.902>

16. Gulomkodiroya Mamura Saydumarxon qizi. (2024). A STUDY ON SAFETY MEASURES IMPLEMENTED BY LE ROMA GARDENIA RESORT (VRS INFRA) DURING THE COVID-19 PANDEMIC. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 12(2), 78–84. Retrieved from <https://giirj.com/index.php/giirj/article/view/6446>
17. Tojiyeva, M. M. (2024). O 'QUVCHILAR BILIMINI OSHIRISHDA OLIMPIADA MASALALARINI O 'QITISHNING AHAMIYATI. Kokand University Research Base, 444-448.
18. Tajiyeva, M. M. (2022). SOCIO-ECONOMIC SYSTEM OF SMALL BUSINESS THEORETICAL VIEWS OF SCIENTISTS IN DEVELOPMENT. A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal, 55-59.
19. Yuldasheva Nilufarxon a'zamjon qizi, (2024) [XULQ-ATVOR MOLIIYASINING ASOSLARI VA UNING INVESTORLARNING QAROR QABUL QILISHDAGI O'RNI](#) University Research Base, 2024 Retrieved from: <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/510>
20. THE ESSENCE OF CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT SYSTEMS, DEVELOPMENT THEORIES. (2025). International Conference on Economics, Finance, Banking and Management, 102-111. <https://econseries.com/index.php/6/article/view/491>
21. FACTORS INFLUENCING CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT STRATEGIES IN SMALL BUSINESS OPERATIONS AND THEIR SPECIFIC CHARACTERISTICS. (2025). International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences, 44-51.
22. Mexmonaliyev, U. (2024). ICHKI AUDITNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY OMILLARI. University Research Base, 277–279. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/515>
23. Ismoilov, B. (2024). TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI DAVLAT XARIDLARIDAGI ISHTIROKI:(Farg'ona viloyati misolida). QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 13, 133-135.

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA MEHMONDO'STLIK SANOATI: TURIZM RESURSLARIGA TA'SIR ETUVCHI TASHQI OMILLAR

Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li

Qo'qon Universiteti

Xalqaro turizm va iqtisodiyot kafedrası o'qituvchisi

lionslar9233@gmail.com

Sharipova Hadichabibi

Qo'qon universiteti Mehmonxona va turizmni boshqarish yo'nalish talabasi

hadichabibs@gmail.com

Annotatsiya: Bugungi kunda raqamli texnologiyalar mehmondo'stlik sanoati va turizm sektorida muhim o'rin egallab, hududiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Zamonaviy axborot texnologiyalari mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish va hududiy iqtisodiy o'sishni tezlashtirishga yordam bermoqda. Ushbu maqolada mehmondo'stlik sohasida sun'iy intellekt, onlayn rezervatsiya, raqamli marketing va aqlli shahar texnologiyalarining ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Raqamli texnologiyalar, mehmondo'stlik sanoati, hududiy rivojlanish, turizm, sun'iy intellekt, aqlli shahar, onlayn rezervatsiya.

Kirish: Mehmondo'stlik sanoati turizm va xizmat ko'rsatish sohasining ajralmas qismi bo'lib, global va hududiy iqtisodiyot rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Raqamli texnologiyalar ushbu sohada inqilobiy o'zgarishlarga sabab bo'lib, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va hududiy rivojlanishga ta'sir ko'rsatmoqda.

Raqamli texnologiya deganda tashkilotlar ma'lumotlarni qayta ishlash yoki saqlash va boshqa ko'plab funktsiyalarni bajarish, xodimlarning mahsuldorligi va samaradorligini oshirishda foydalanadigan elektron vositalar, qurilmalar, tizimlar va resurslarni anglatadi. Misollar raqamli kameralar, shaxsiy kompyuterlar va ma'lumotlarni uzatish tezligi oshib borayotgan va raqamli signallar yordamida ma'lumotlarni saqlaydigan yoki qayta ishlaydigan barcha qurilmalarni o'z ichiga oladi. Biznes vositalaridan foydalanish uchun